

Metode și provocări în interpretarea normei juridice: Teorie și practică

Methods and Challenges in the Interpretation of Legal Norms: Theory and Practice

Carmen Lorena VLĂDUȚ¹

Rezumat: Interpretarea normei juridice reprezintă un proces esențial pentru aplicarea justă a legii, necesitând o înțelegere profundă a textului normativ și a scopului acestuia. Acest articol explorează principalele metode utilizate în interpretarea juridică, precum abordările gramaticale, sistematice, istorice, logice și teleologice. Fiecare metodă oferă un set distinct de instrumente pentru clarificarea și aplicarea normelor în diverse contexte juridice. În final, articolul analizează modul în care dinamica interpretării poate influența soluțiile practice, subliniind complexitatea și rolul fundamental al acestui proces în sistemul de drept.

Cuvinte-cheie: normă juridică, interpretare juridică, metodă gramaticală, metodă teleologică.

Abstract: Interpretation of legal norms is an essential process for the fair application of the law, requiring a deep understanding of the normative text and its purpose. This article explores the main methods used in legal interpretation, such as grammatical, systematic, historical, logical and teleological approaches. Each method offers a distinct set of tools for clarifying and applying norms in various legal contexts. Finally, the article analyzes how the dynamics of interpretation can influence practical solutions, highlighting the complexity and fundamental role of this process in the legal system.

Keywords: legal norm, legal interpretation, grammatical method, teleological method.

1. Scurte considerente privind interpretarea normelor juridice

Pornind de la semnificația termenului „*inter*” și „*pretium*” (indicând ideea de intermediar) și continuând cu denumirea utilizată în literatura juridică veche –

¹ Doctorand, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, e-mail: vladut_lorena@yahoo.it

„tâlcuire” (în sensul de explicare a normei), noțiunea de interpretare a primit, de-a lungul timpului, multiple definiții în doctrină².

Unul dintre sensurile contemporane ale hermeneuticii desemnează un spațiu intelectual și cultural în care nu există adevăr absolut, ci totul ține de interpretare, influențat de gândire nietzscheană: „*Nu există fapte, ci doar interpretări!*” Totuși, această viziune este opusă scopului inițial al hermeneuticii, care urmărea stabilirea unor reguli pentru limitarea arbitrariului și reducerea subiectivismului în interpretare³.

În esență, interpretarea normelor juridice urmărește să asigure o înțelegere corectă a dispozițiilor legale și o aplicare echitabilă a acestora. Datorită caracterului general și abstract al normelor, interpretarea devine necesară ori de câte ori apar ambiguități, formulări vagi sau situații neprevăzute de legiuitor.

În acest context, s-au conturat diverse concepții asupra interpretării, printre care se disting *Școala exegetică (istorică)* și *Școala sociologică (evoluționistă)*. Școala exegetică vede interpretarea ca un instrument pentru descoperirea voinței legiuitorului, concentrându-se pe analiza atentă a textului legii. Plecând de la presupunerea că dreptul este complet cuprins în legea scrisă, interpretul trebuie să extragă și să identifice intențiile legiuitorului pentru a înțelege gândirea acestuia⁴. În contrast, Școala sociologică susține că, după intrarea în vigoare a legii, aceasta se îndepărtează de voința legiuitorului și trebuie interpretată prin raportare la realitatea socială, cu respectarea cerinței de echitate și utilitate în contextul specific al momentului în care are loc interpretarea⁵.

Interpretarea este o necesitate, având în vedere că normele juridice nu pot acoperi în mod exhaustiv toate situațiile posibile. De aceea, judecătorul, în procesul de aplicare a legii, va trebui să interpreteze norma nu doar prin prisma literei ei, ci și având în vedere spiritul acesteia, care reflectă intențiile legiuitorului și realitățile sociale în care se aplică.

Prin urmare, chiar dacă norma juridică a avut în vedere condițiile sociale ale momentului în care sunt create, judecătorii au responsabilitatea de a interpreta aceste norme în lumina schimbărilor contemporane. Astfel, interpretarea devine un mecanism pentru dinamizarea și adaptarea dreptului la nevoile societății, asigurând unitatea și coeziunea sistemului social. În acest context, judecătorii, ca autori ai interpretării, joacă un rol cheie în clarificarea și aplicarea legii.

² Eminescu Y., „*Interpretarea normelor de drept civil*”, în T. Ionașcu, *Tratat de drept civil*, vol. I. Partea generală, Ed. Academiei Române, București, 1967, p. 136 (interpretarea – „determinare a conținutului și a întinderii de aplicațiune a normei juridice, a înțelesului ei exact”); A. Pop. Gh. Beleiu, *Drept civil. „Teoria generală a dreptului civil”*, Universitatea București, 1980, p. 81 (interpretarea – „o etapă a aplicării acestor norme care constă în operația rațională și logică de explicare a conținutului și sensului lor în scopul unei juste aplicări a legii prin corecta încadrare în ea a situațiilor de fapt”).

³ Codrea C., *Logică juridică. Curs universitar*, Ed. Hamangiu, București, 2023, p. 446.

⁴ Popescu S., *Teoria generală a dreptului*, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p. 281.

⁵ Cristea V., *Instrumente juridice. Interpretarea și aplicarea normelor juridice*, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 196.

Este important de menționat că interpretarea juridică se împarte în două mari categorii, în funcție de autorul ei: *interpretarea oficială*⁶ și *interpretarea neoficială*⁷. În cadrul interpretării oficiale, se disting două forme principale: *interpretarea autentică*, realizată de organele legiuitoare sau administrative și având aceeași forță juridică precum actul interpretat, și *interpretarea cazuală* (judiciară), care aparține instanțelor judecătorești sau autorității administrative, în faza de aplicare a legii, fără să aibă un caracter normativ, ci aplicabil unei spețe.

Astfel, interpretarea normei juridice este un proces important pentru aplicarea corectă a legii, având rolul de a asigura o legătură între textul normativ și realitățile sociale pe care le reglementează. Rezultatul acestei interpretări poate lua trei forme distincte, fiecare având un impact diferit asupra aplicabilității legii: *interpretarea literală*, *extensivă* și *restrictivă*.

1.1. Interpretarea literală (declarativă sau ad litteram)

Interpretarea literală se aplică atunci când textul normei juridice reflectă exact intenția legiuitorului, iar acest text se aliniază perfect cu realitatea socială căreia i se aplică. În acest caz, nu sunt necesare ajustări suplimentare ale normei, deoarece textul este suficient de clar pentru a acoperi situațiile vizate. Deși aceasta reprezintă idealul interpretării, în practică este dificil de realizat din cauza caracterului general al legilor și a diversității contextelor sociale. Interpretarea literală, deși nu presupune adaptări, poate să nu fie întotdeauna suficientă în fața complexității situațiilor concrete.

1.2. Interpretarea extensivă

Interpretarea extensivă se utilizează atunci când textul legii este considerat prea restrâns în raport cu intenția legiuitorului, iar interpretul extinde aplicarea normei pentru a include situații care nu sunt explicit menționate, dar care se potrivesc cu scopul reglementării.

Tehnicile utilizate în interpretarea extensivă includ *extinderea conceptelor* și *analogia*. Extinderea conceptelor poate presupune, de exemplu, considerarea energiei electrice ca bun similar celorlalte bunuri materiale în contextul furtului. Argumentul analogic aplică principiul „*ubi eadem ratio, ibi idem jus*” – acolo unde există aceeași rațiune, există și aceeași lege – extinzând norma la situații similare.

1.3. Interpretarea restrictivă

Opusă interpretării extensive, interpretarea restrictivă apare atunci când aplicarea normei este mai largă decât intenția legiuitorului, iar interpretul restrânge sfera de aplicare a acesteia. Acest tip de interpretare este folosit pentru a

⁶ „Interpretarea oficială sau obligatorie provine de la un organ de stat competent”, *A se vedea*, Craiovan I., „*Tratat de teoria generală a dreptului*”, Ediția. a III-a revăzută și revizuită, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 488.

⁷ „Interpretarea neoficială, facultativă sau doctrinară provine de la specialiști, reprezentând opiniile acestora privitoare la semnificația ce trebuie atribuită unor norme juridice, opinii care sunt cuprinse în lucrări științifice”, *A se vedea*, Cristea V., *op. cit.*, p. 190.

excluse cazurile care nu se aliniază scopului urmărit de lege. De obicei, interpretarea restrictivă se aplică normelor excepționale sau celor cu caracter special, care necesită o aplicare strictă, astfel încât să nu fie extinse în mod nejustificat efectele lor. Un exemplu ar putea fi normele juridice de excepție, care trebuie aplicate limitativ pentru a nu crea efecte neprevăzute sau abuzive.

Procedeele de interpretare restrictivă sunt⁸:

- *Ratio legis* – acest principiu presupune interpretarea normei în acord cu rațiunea și scopul pentru care a fost creată. În cazul în care aplicarea literală a normei ar duce la o concluzie contrară intenției legiuitorului, se va privilegia spiritul legii.
- *Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* – acest principiu înseamnă că, acolo unde legea nu face distincții, interpretul nu are dreptul să facă acest lucru, aplicând norma uniform tuturor cazurilor de același tip.
- Argumentul *a contrario* – utilizat atunci când legiuitorul face o enumerare limitativă într-o normă. Astfel, cazurile care nu sunt menționate explicit în text sunt excluse de la aplicarea aceleași norme.

2. Tehnici de interpretare juridică

În analiza interpretării juridice, trebuie să evidențiem diversitatea modalităților și tehnicilor implicate în acest proces. Indiferent dacă se recurge la interpretarea literală, extensivă sau restrictivă, tehnicile de interpretare juridică utilizate sunt importante pentru aplicarea corectă a legii, având ca scop constant respectarea intenției legiuitorului și protejarea principiilor fundamentale ale dreptului.

Friedrich Carl von Savigny⁹, în lucrarea sa „Sistem des heutigen Römischen Rechts” („Sistemul dreptului roman actual”), sugerează că nu există metode distincte de interpretare, ci mai degrabă activități și elemente interconectate care trebuie utilizate împreună pentru a defini corect interpretarea juridică.

Tehnicile de interpretare se bazează pe conștiința juridică, care asigură o fundamentare solidă pentru aplicarea dreptului. Judecătorii depun eforturi interpretative pentru a menține coerența sistemului juridic, iar acest lucru contribuie la revitalizarea dreptului¹⁰.

Legiuitorul joacă un rol activ în formarea cadrului interpretativ, anticipând metode interpretative și tehnicile ce pot fi utilizate. Aceasta este reflectată, de exemplu, în articolele din coduri care stabilesc norme clare pentru interpretare.

În acest proces, tehnicile de interpretare sunt alese în funcție de contextul specific al fiecărei situații. Se observă o adaptare continuă a metodelor, trecând de la cele tradiționale la cele contemporane, care răspund mai bine nevoilor actuale

⁸ Cristea V., *op. cit.*, p. 204.

⁹ Friedrich Carl von Savigny (1779–1861) a fost un jurist și savant german, unul dintre fondatorii influentei „școli istorice” de drept.

¹⁰ Eremia M. C., *Interpretarea juridică*, Ed. All, 1998, p. 32.

ale dreptului. Conceptul de „pluralism de metode”¹¹ subliniază necesitatea diversificării abordărilor în interpretare, pentru a asigura aplicarea adecvată a normelor într-un spectru larg de contexte.

Interpretarea juridică trebuie să fie conștientizată ca un proces ce implică multiple perspective, fiecare contribuind la înțelegerea și aplicarea normelor. Așa cum subliniază unii teoreticieni, legea este doar o componentă a dreptului, iar interpretarea este instrumentul ce transformă legea într-o realitate aplicabilă. Dreptul, fiind o „materie activă”, devine un „argint viu” care capătă sens și viață prin interpretare¹².

Prin urmare, accentul este pus pe unicitatea dreptului, reflectată în diversitatea interpretărilor, adaptate în funcție de scopul urmărit. Această diversitate subliniază complexitatea realităților sociale și a interacțiunilor umane. În final, procesul interpretativ asigură ca dreptul să rămână relevant și adaptabil, permițându-i să evolueze în fața provocărilor contemporane.

3. Metodele de interpretare

În ceea ce privește interpretarea juridică, există un dezacord semnificativ privind modalitățile de realizare a interpretării. Discuțiile s-au concentrat pe clasificările tehnicilor interpretative, care pot ajuta la definirea tipului de interpretare utilizat. Astfel, unii autori¹³ au făcut distincția între directivele interpretării, metodele acestora și procedeul tehnic concretizat prin argumente și maxime.

În literatura juridică, sunt considerate ca având un caracter general cinci metode de interpretare a normelor juridice: *metode de interpretare intrinsecă* (interpretarea gramaticală și interpretarea logică) și *metode de interpretare extrinsecă* (interpretarea teleologică, interpretarea istorică și interpretarea sistematică).

De asemenea, metodele de interpretare sunt clasificate pe baza funcționalității, în metode analitice (de exemplu, gramaticală și logică) și *metode sintetice* (cum ar fi cele istorice și sistematice)¹⁴.

3.1. Metode de interpretare extrinsecă

Aceste metode iau în considerare factori externi, cum ar fi contextul istoric, scopul normei și sistemul juridic în ansamblul său.

3.2. Interpretarea istorică

Această metodă se bazează pe analiza contextului social, juridic și politic în care a fost elaborată o normă juridică. Prin examinarea documentelor legislative,

¹¹ Terré F., Molfessis N., „*Introduction générale au droit*”, 13e édition, Ed. Dalloz, 2021 Introduction générale du droit, Ed. Dalloz, 2021, p. 801.

¹² Eremia M. C., *op. cit.*, p. 36.

¹³ Ost F., van de Kerchove M., *Entré la lettre et l'esprit*, 1989, Bruxelles; Popa N., *Teoria generală a dreptului*, București, 1992; Starck B., Roland H., Boyer L., *Introduction au Droit*, 3-e éd., Litec, Paris, 1991, pp. 298-322.

¹⁴ Eremia M. C., *op. cit.*, p. 37.

a dezbaterilor parlamentare și a circumstanțelor istorice, interpretarea istorică oferă o înțelegere mai profundă a scopului inițial al legii.

Friedrich Carl von Savigny, un important exponent al acestei metode, susținea că interpretarea corectă a unei norme trebuie realizată în funcție de contextul epocii în care a fost adoptată, și nu prin prisma realităților contemporane¹⁵. Cu toate acestea, pentru a rămâne relevantă, interpretarea istorică trebuie să fie adaptată schimbărilor sociale și juridice.

3.3. Interpretarea teleologică

Metoda teleologică se axează pe identificarea scopului normei juridice („*ratio legis*”) și a obiectivelor urmărite de legiuitor. Aceasta este considerată fundamentală pentru aplicarea corectă a legii, în special atunci când litera legii pare ambiguă sau incompletă.

Spre deosebire de interpretarea gramaticală, care se concentrează strict pe formularea textului legal, interpretarea teleologică analizează spiritul legii. De exemplu, în cazul unei legi care interzice vânzarea imobilelor naționalizate timp de 10 ani, scopul său poate fi prevenirea speculațiilor imobiliare, iar interpretarea trebuie să reflecte această intenție.

Normele juridice sunt justificate prin rațiuni teleologice, adică prin scopurile și obiectivele pe care legiuitorul le urmărește, iar acest lucru le conferă normativitate și legitimitate. Astfel, interpretarea legii trebuie să țină cont de aceste scopuri pentru a asigura o aplicare adecvată și coerentă a normelor¹⁶. Interpretarea teleologică joacă un rol esențial în prevenirea abuzurilor și a utilizării dreptului în scopuri contrare interesului social.

3.4. Interpretarea sistematică

Metoda sistematică analizează norma juridică în raport cu ansamblul sistemului legislativ, asigurând coerența și armonizarea dispozițiilor legale. Această metodă presupune:

- examinarea contextului imediat – norma este analizată în funcție de instituția juridică de care aparține și de relațiile sale cu alte norme;
- compararea cu norme asemănătoare – identificarea raportului dintre norma analizată și alte dispoziții din aceeași ramură de drept sau din ramuri diferite;
- stabilirea poziției normei în ierarhia actelor normative – determinarea caracterului său de lege generală sau specială.

¹⁵ Mihai Gh. C., *Fundamentele dreptului. Argumentare și interpretare în drept*, Ed. Lumina Lex, București, 1999, p. 506.

¹⁶ Copp D., *Legal teleology: A naturalist account of the normativity of law*, in Plunkett D., Shapiro S. J., and Toh K. (eds), *Dimensions of Normativity: New Essays on Metaethics and Jurisprudence* (New York, 2019; online edn, Oxford Academic, 21 Feb. 2019), <https://doi.org/10.1093/oso/9780190640408.003.0003>, material accesat în data de 19 februarie 2025.

Această metodă este deosebit de importantă în dreptul internațional, unde norme din diverse sisteme juridice trebuie aplicate în mod coerent. De exemplu, în interpretarea drepturilor fundamentale, se analizează raportul dintre Constituție, tratatele internaționale și legislația internă, pentru a asigura conformitatea acestora cu standardele internaționale. Metoda sistematică este și mai eficientă atunci când este combinată cu metoda teleologică¹⁷.

4. Importanța utilizării concomitente a mai multor metode

În practică, nicio metodă de interpretare nu poate fi aplicată în mod izolat. Utilizarea combinată a metodelor intrinseci și extrinseci este esențială pentru o interpretare precisă și echitabilă a normelor juridice. De exemplu, o normă clară din punct de vedere gramatical poate necesita o interpretare teleologică pentru a evita aplicarea sa în mod abuziv.

De asemenea, aplicarea metodei sistematice împreună cu cea istorică poate oferi o perspectivă mai amplă asupra unei norme, asigurându-se că aceasta este interpretată în conformitate cu evoluțiile legislative și sociale.

5. Considerații practice în interpretarea normelor juridice

Interpretarea normelor juridice este ghidată de diverse reguli, maxime și argumente, care nu doar că definesc sensul interpretării, ci și reflectă voința și interesele juridice actuale. Coerența și coeziunea interpretării juridice sunt asigurate prin utilizarea consistentă a instrumentelor tehnico-juridice, care se aplică în moduri variate și în contexte diferite. Interpretarea nu este un proces simplist, ci unul dinamic și progresiv, în care tipurile de interpretare nu se suprapun și nu generează aceleași sensuri.

Interpretarea nu se limitează la clasificări absolute, ea trebuie să evidențieze un echilibru între diferitele componente ale procesului interpretativ. Procedeele tehnice de interpretare, cum ar fi interpretarea gramaticală, analogică sau prin argumente de tip „*a contrario*”, sunt esențiale pentru elaborarea normelor juridice. Unitatea sistemului juridic este întărită prin corelarea interpretării faptelor cu utilizarea procedeele de identificare a normelor „*vetera*” și „*nova*”.¹⁸

În ceea ce privește autoritatea interpretării, adagiul latin „*ejus est interpretare legem cujus est condere*” subliniază că legiuitorul are competența de a stabili sensul legilor. Acesta își poate exercita autoritatea periodic, în funcție de necesitățile sociale. Constituția României din 1866 stipula că interpretarea legilor cu drept de autoritate este rezervată puterii legiuitoare. Această idee continuă să fie relevantă, chiar și în contextul actual, judecătorului revenindu-i rolul de a interpreta legea în contextul evoluției sociale raportat la cazul dedus judecății, printr-o interpretare cazuală.

¹⁷ Cristea V., *op. cit.*, p. 230.

¹⁸ Eremia M. C., *op. cit.*, p. 45.

Judecătorul, deși nu este legiuitor, are rolul de a adapta legea la realitățile societății, astfel că interpretarea sa nu este o depășire a competențelor, ci o completare a voinței legiuitorului. În acest sens, judecătorul contribuie la flexibilitatea sistemului juridic contemporan.

Astfel, interpretarea legilor de către judecători, raportată la conștiința juridică și la necesitatea adaptării dreptului, constituie un element esențial al sistemului juridic. Aceasta nu denaturează rolul legiuitorului, ci, din contră, susține echilibrul între principiile legale și realitățile sociale. Interpretarea, ca parte integrantă a dreptului, facilitează funcționarea eficientă a acestuia în contextul dinamic al societății.

Metodele logice, precum raționamentul „*a contrario*” sau „*ad absurdum*”, sunt frecvent utilizate pentru a deduce implicațiile unei norme în absența unor reglementări explicite. Aceste metode ajută la evidențierea consecințelor logice ale aplicării sau neaplicării unei norme.

Interpretarea normelor juridice poate conduce la trei tipuri de soluții: extinderea, restrângerea sau clarificarea domeniului de aplicare al unei norme. Fiecare dintre aceste rezultate trebuie fundamentat pe o analiză riguroasă, având în vedere nu doar textul normativ, ci și scopul acestuia în contextul social.

6. Specificitatea interpretării juridice în diverse ramuri ale dreptului

Interpretarea juridică este o componentă fundamentală a structurii dreptului, adaptând valorile sociale la nevoile actuale ale societății și îmbrăcând normele legale în forme relevante.

Fiecare ramură a dreptului, cum ar fi dreptul penal și dreptul internațional, prezintă particularități distincte care influențează metodele și principiile de interpretare. Această diversitate reflectă identitatea și obiectivele fiecărui sistem juridic.

În ceea ce privește dreptul penal, interpretarea normelor este întotdeauna necesară¹⁹. Astfel, interpretarea trebuie să respecte cu strictețe principiul legalității, care impune ca faptele incriminate și sancțiunile să fie clar definite în lege. În acest context, preferința este pentru interpretarea literală, care garantează că aplicarea legii se face conform intenției exprimate de legiuitor. De asemenea, interpretarea restrictivă în dreptul penal trebuie să fie justificată doar atunci când există o corelare clară cu scopul normei și cu textul legislativ.

În schimb, dreptul internațional necesită o abordare particulară, centrată pe spiritul legii, unde metodele interpretative sunt esențiale pentru gestionarea relațiilor complexe dintre state. Această interacțiune între legiuitor și judecător este semnificativă, interpretarea acționând ca un liant între normele legale și aplicarea lor în cazuri specifice, facilitând o mai bună înțelegere și aplicare a legii.

¹⁹ Bulai C., *Drept penal român – Partea generală*, Casa de editură și presă Șansa, București, 1992, p. 65.

Un aspect central al interpretării este imaginea legiuitorului, care trebuie văzută ca un evantai de ramuri juridice interconectate. Interpretul acționează într-o poziție activă, confirmând astfel calitățile legiuitorului și adaptându-se la evoluțiile și viziuni juridice contemporane. Această interacțiune nu produce efecte eterogene, ci creează o corespondență între diferitele domenii ale dreptului. De exemplu, interpretările din Codul Civil sunt aplicate și în alte ramuri, evidențiind unitatea sistemului juridic.²⁰

Interpretarea se bazează nu doar pe principii generale, ci și pe tehnici specifice care reflectă evoluția societății. Aceasta subliniază că specificitatea interpretării derivă din caracteristicile fiecărei ramuri a dreptului, nu doar din definițiile legale sau instituționale.

Regulile și principiile de interpretare, deși nu sunt întotdeauna stipulate de lege, sunt recunoscute ca parte a științei dreptului. Ignorarea acestora poate duce la aplicarea greșită a legii. Această observație se leagă de modul în care interpretarea juridică răspunde la realitățile care au generat textul legislativ.

Aspectele discutate în ceea ce privește specificul interpretării juridice în diverse ramuri conduc la o înțelegere profundă a naturii raționale a normelor. Stabilirea unei identități clare a interpretării juridice permite o analiză comparativă și o evaluare a impactului acesteia asupra sistemului juridic în ansamblu. Consecințele interpretării se resimt în toate domeniile dreptului, contribuind la conturarea sensului actual al normelor. Această abordare asigură o valorizare constantă și un echilibru între dimensiunile interpretării, sprijinită de tehnici specifice care facilitează aplicarea corectă a legii.

7. Concluzii

Configurarea legislativă și interpretarea juridică sunt interdependente, ambele fiind esențiale pentru eficiența sistemului de drept. Prin instrumentele sale specifice, interpretarea asigură că scopul legiuitorului este atins, reflectând în același timp valorile și principiile care contribuie la eficiența socială.

Metodele actuale de interpretare evidențiază un dinamism al dreptului, păstrând însă stabilitatea esențială a principiilor fundamentale. Textul de lege devine astfel un ghid, asigurând coerența sistemului valoric juridic, mai ales în perioadele de schimbare socială rapidă.

Interpretarea juridică este influențată continuu de valorile sociale contemporane, ajustându-se la nevoile prezentului. Acest proces conferă dreptului un caracter realist și eficient, reflectând în mod concret comportamentele sociale relevante.

Tensiunea dintre legiuitor și interpret necesită o reevaluare constantă a metodelor de interpretare, pentru a le adapta schimbărilor sociale. Această dinamică este esențială pentru menținerea echilibrului între norma legală și realitatea socială.

²⁰ Eremia M. C., *op. cit.*, p. 56.

Judecătorii trebuie să interpreteze textele de lege, luând în considerare atât intenția legiuitorului, cât și contextul social actual. Interpretarea presupune o interacțiune între tradiția juridică și necesitățile contemporane, iar analiza acestora trebuie să fie integrată într-o evaluare mai largă.

Interpretarea normelor juridice contribuie la adaptarea acestora la realitățile sociale, iar flexibilitatea sa asigură coerența și eficiența sistemului juridic.

În final, interpretarea normelor juridice nu este doar un proces mecanic de aplicare a legii, ci o activitate complexă ce presupune o reflecție profundă asupra principiilor fundamentale ale dreptului, vizând consolidarea statului de drept și protejarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

Referințe

- Beleiu G., *Drept civil. Teoria generală*, Universitatea din București, Facultatea de drept, 1987
- Bulai C., *Drept penal român – Partea generală*, Casa de editură și presă Șansa, București, 1992
- Codrea C., *Logică juridică. Curs universitar*, Editura Hamangiu, București, 2023
- Copp D., „Legal teleology: A naturalist account of the normativity of law”, in David Plunkett, Scott J. Shapiro, and Kevin Toh (eds), *Dimensions of Normativity: New Essays on Metaethics and Jurisprudence* (New York, 2019)
- Craiovan I., *Tratat de teoria generală a dreptului*, Ediția a III-a revăzută și revizuită, Editura Universul Juridic, București, 2015
- Cristea V., *Instrumente juridice. Interpretarea și aplicarea normelor juridice*, Editura C.H. Beck, București, 2014
- Eremia M.-C., *Interpretarea juridică*, Editura All, 1998
- Mihai C. G., *Fundamentele dreptului. Argumentare și interpretare în drept*, Editura Lumina Lex, București, 1999
- Popa N., Eremia M.-C., Cristea S., *Teoria generală a dreptului*, ed. 2, Editura All Beck, București, 2001
- Popescu S., *Teoria generală a dreptului* Editura Lumina Lex, București, 2000
- Térré F., Molfessis N., *Introduction générale au droit, 13e édition*, Ed. Dalloz, 2021